

DEBRECZENI ELLENŐR.

Politikai, közgazdászati s társadalmi lap.

A BALKÖZÉPPÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen hetenkint ötször, u. m. hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és szombaton.

Hirdetési díj:
 öt hasábol petitor 5 krajczár. Nagyobb terjedelmű s több ízben megjelenő hirdeményeknél leengedés történik. Helygű minden hirdetés után 30 kr. Nyitási költségek minden sora 20 kr. A hirdetéseknek a szerkeszt. irodában vétettek fel. Az előzetes s hirdetésnyitási kiadványok, s a lap szellemi részébe tartozó költségek a szerkesztési irodában. Tiszta-bankház (Főpénzt. 1584. száma. a földszint jobbra) elismerendők.

Előfizetési feltételek:
 helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve.
 Egész évre . . . 10 frt.
 Félévre . . . 5 frt.
 Negyedévre . . . 3 frt 50 kr.
 Egy hónapra . . . 1 frt.
 Előfizetheti helyben a kiadóhivatalban a debreczeni közpénztárnál, azaz T. Teleki K. Lajos és ifj. Csáthy Károly könyvkereskedéseiben, vidéken a postahivataloknál.

100 arany pályadíjjal jutalmazott új népszönmű.
DEBRECZENI SZÍNHÁZ.
 Bérlet szűnet.
 Vasárnap márcz. 7-én:
 adatik:

A falu rosza.
 A budapesti nemzeti színház által 100 arany pályadíjjal jutalmazott eredeti népszönmű dalokkal és táncokkal 3 felv. írta Tóth E. d. e. zenéje Erkel Gyulától. (Rendező Együd.)
 Kezdete 7 órakor, vége 9 után
 Debreczen, márcz. 5.

Debreczen város közönsége, azon bizalmi felirat által, melyet Tiszta Kálmánhoz, mint a város egyik volt képviselőjéhez s jelenlegi belügyminiszterhez intézett, immáron megette a nyilatkozatot arra nézve, hogy városunk józan gondolkodású s hazafias polgárai a viszonyok új alakulásával szemben, minő politikai irányzatot fognak követni.

Megette Debreczen város közönsége e nyilatkozatot egyhangulag, lelkes élejtések közt, s ezzel ismét megmutatta azt, hogy előtte minden időben s minden körülmény közt, első mindenek előtt a szeretett, az édes hazáért, melynek most oly igen nagy szüksége van arra, hogy fiai egysültséggel, — félretéve minden hiú ábrándozást, s minden az elérni ohajtott sikert kockázató merev negatit, — megmentsék azon anyagi zavarokból, melyeknek nem csupán öregbedése, hanem jelen minőségükben fennmaradása is illusziórássá tenné hazánk államiságát.

Tehát városunk polgárságának derék képviselete egyhangú belenyugvását s helyeslést nyilváníto azon politikai átalakulásokkal szemben, melyeket a haza érdeke sürgősen megkövetelt, s ezáltal bebizonyította azt, hogy azon szép egyetértés fentartásához, — mely, mint azt vezérkikkünkben több ízben hangsúlyoztuk, Debreczen város polgárainak egy politikai, mint társadalmi tekintetben mindig fő jellemvonása volt, — meggyőződése szerint, egyhangulag, erősen ragaszkodik s azon csábénekek, melyeknek zengedezésébe a „Debreczen” et consortes néhány hét óta már csaknem hogy belerekedtek, legteljebb csakis az a feletti szánakozás érzelmét idézték el polgártársainknál, hogy akadhat ember Debreczenben, s akadhat toll, mely a közérzetet arcu-escapásával hintegéti köztünk az egyenlenség konkolyát, s minden tőle kitelhető módon igyekszik a szenvedélyes pártidőhöz felszítani, — és mindent csak azért, hogy ezen törekvések egyesek személyes ambíciójának kielégítésére adják meg az eszközöket.

Ezen törekvésekkel szemben nem egyszer nyilvánítoink már kárhözható véleményünket, nyilvánítoink annak tudatában, hogy városunk polgárságának politikai nézeteit tolmácsoljuk. Ma ezen tudat immáron bizonyossággá vált, Roma leouta est. Debreczen város közönsége kimondotta határozott s félre nem magyarázható s el nem ferdíthető véleményét, hogy melyik azon párt, a mely-

nek törekvéseit a magának vallja, s a melynek zászlója körül sorakozni fog. S épen azon napon, melyen Debreczen város közönsége eme határozatát önlént és szívből, a meggyőződés azonoságából fakadt lelkes élejtéssel a közgyűlésben kimondotta, — a „Debreczen” szerkesztősége, ki idegen istenek szolgálatába állott, nem állja ismételve arculessapni a közérzetet, s márczius 4-ki számában Tiszta Kálmán lemondásának beadásáról szólván, — akkor, midőn a város közönsége egyhangulag bizalmat szavaz a lelépelt képviselőnek, — ő is egyhangulag (t. i. szóló, egymagában) bizalmatlanságot indítványoz s kintizi az egyenlenség zászlóját, s veri a nagy dobort, hogy a ki hazáját szereti, s hű maradt elveibe, — hát csak hagyja cserben Tiszta Kálmánt s rohanjon az ő egyedül hazafiasan dobogó keblére.

Kell bizony ehhez egy kis bátorság, no de egyéb is. . . De hát van is. És most rajtunk a sor Debreczen város derék polgárai, tölekek függ, hogy az egyenlenség magva megfogazzék-e hazafiai kebleteken.

Mi biztos reményt táplálunk arra nézve, hogy kebletek ezen konkolyokkal szemben hasonlatos lesz a szentírásbeli kösziklához, melyen elvész, — megsemmisül a konkoly, s nem verhet gyökeret soha. . .

Ma sokkal inkább, mint valaha, van szükségünk az összetartásra, — mert ma a pártok egyesülése folytán meg van adva a lehetőség, hogy az, a miért pártunk és vezére oly régóta küzdenek, — parlamentáris, békés uton, a meglevő jónak nem kockáztatásával kivívassák, s ha egyetértve, s vállvetve támogatandjuk azon hazafiakat, kiket a korona bizalma most a kormányra emelt, a siker bizonyos s a haza mentve leend, — míg ha a pártoskodás ádáz szelleme szétforgasolja az erőket, olyanok leszünk mint az oldott kéve, melynek szálat a leggyöngébb szellő is elsöpri, s darabokra tördeli.

In hoc signo vinces . . . kiáltjuk tehát, magasan lobogtatva a „szabad-elvű pártnak” a városi képviseletében immáron lelkes élejtések közt kibontott zászlóját, s kiáltjuk ezt azon erős hitben, hogy a közelgő választás már egyesülve találandja ezen zászló alatt Debreczen város összes választó polgárságát, s azon ádáz törekvések szomoru vitézei, kik az egyenlenség magvát hintik a polgárság közt, szégyenkezve fogják beismerni, hogy ezen város nem hálalatos tér az ő működésükre, — nem, mert e város polgárai sokkal érettebbek, s józanabbak a politikában, mintsem hogy az ő handabandáikra hallgatva, legszentebb érdekeiket lábball tapodják.

* A belügyminiszteriumban tegnap nagy tanácskozás tartatott, melyben mindenekelőtt az államrendőrség kérdése vitattatott meg.

* A belügyi államtitkárságra Kemény Gábor báró van kizemelve.

* A „szabadelvi párt” holnap délután 3 órakor a „Hungaria” szállóban bankettet jö össze az egyesülés tényének megünneplése végett. A banketten a kormány tagjai is részt fognak venni.

A „Debreczeni Ellenőr” tárczája.
Az ő kedveért!
 MONTAGUE KELEMEN REGÉNYE.
 XVI. FEJEZET.
 Az esküdtsek ítélete
 (40-ik folytatás.)
 Dódd határozottan állította, hogy minden egyes szava való s hogy a porzástó tett annyira emékezetében van még s fog lenni még évekkél aztán is, mintha csak az előbbi pillanatban történt volna.
 „Biztos ön abban, hogy ama nő és ez itt egy és ugyanaz?” Kérdé a bíró.
 „A leghatározottabban állíthatom.”
 „De hisz vannak esetek, midőn két személy feltűnő hasonlatossággal bír. Ugy lehet jelen esetben is ön családhatik midőn a leg-határozottabban állítja, hogy e nő volt ott jelen.”
 „En, mylord, nem csalódom” — mondá a tanu biztos hangon. — „Ez azon nő, ki a Holly-Lodge-ban a gentlemant meggyilkolta. — Még ismertető jelt is mondhatok. Midőn a szürással leteríté ellenfelét, a nő a gyertya féle tartá kezét, megvizsgálva azt, ha nem véres-e? ekkor aztán azt a felfedezést tettem, hogy balkezének nagy ujján egy six-penze nagyságú fekete folt van.”
 „Fogolynó Duval asszony sziveskedjék kesztyűt levetni s kezeit megmutatni.” — mondá az elnök.
 Ez volt az első eset, hogy a francia nő elvezette lélekjelenlétét s vonakodott a bírói parancsnak eleget tenni.
 „Nem!” — mondá Duval asszony hevesen. — „Nem akarom, nem engedem!”
 Duval asszony teljes erejéből szorította össze kezeit, úgy, hogy a kezén lévő kesztyű a nagy feszítés következtében, szétzárt.
 A vádló rossz sejtellemmel, Witham reménytelenül nézett a jóvá pillanat elibe.
 „A jegy, a hüvelykujj van!” — mondá a tanu miáltal saját kezén mutatta meg azon helyet a hol az létezik.
 „Távolítsátok el a kesztyűket!” szolt ismét.

* A szász képviselő — a királyföldről — gyűlésileg azt határozta el, hogy egyelőre semmi pártalakításban sem vesznek részt, hanem mindaddig független állásban maradnak, míg a kormány tetlegesen meg nem kezdte működését és ezzel kapcsolatban a pártok magatartását is bevárják.

* A „Reform” következő hirt közli: „Egy helybeli — (központi) — lap ama híre, hogy a sajtószabályozás vezetésével Huszár Imre bízik meg, mint legilletékesebb forrásból értesülünk, minden alapot nélkülöz.”

* Az új kormány tagjai tegnap báró Wenckheim miniszterelnök pesti lakásán miniszter-tanácsot tartottak. A tanács 5 órától 8-ig tartott s főleg a kormányzás magasabb körében történő kinevezésekkel foglalkozott.

* Tiszta Kálmán belügyminiszter urnál a fővárosban időző főispánok, Szőgyényi László fehérmegye főispán vezetése alatt tegnapelőtt tiszteltek. Jelen voltak: Atzél Péter, gr. Csáky, br. Dörny, gr. Gyürky, Hertelendy, Kiss Miklós, Perczel Miklós, gr. Szapáry István és Tomcsányi József főispánok.

* Teves, kőszá hír volt egynehány lap azon értesítése, mintha a kabinet tagjai közül csak azok tettek volna le a jelenlegi fősége előtt az esküt, a kik előbb nem voltak miniszterek. Miután a kabinet egész újnak tekintetvén, ezzel az is ki van fejezve, hogy annak minden egyes tagja kivétel nélkül letette az esküt. A királyi kizáratok is nem az illető államokban való megerősítéséről, hanem az arra való kinevezéséről szólanak.

* A báró Sennyey által szervezésnek indított conservatív párt eddigleg 38 tagból áll, kiknek részere a képviselőházban már helyeslések is történtek, hogy mindnyájan együtt ülhessek a széso jobboldalon. — A mit hallik a feloszlott Lónyay-töredékből tíz tag fog a Sennyey pártjához csatlakozni, a többiek pedig a szabadelvi párt sorába lépnek.

* Kandó Kálmán miniszterelnökségi tanácsos — saját kérelmére — a felségölt állásaitól felmentette, mely alkalommal hiú szolgálatait a szent István rend kis keresztjét díjmentesen adományoztatott neki.

* A „függetlenség párt” mint azt a tegnapelőtt tartott értekezleten elhatározta, egy manifestimot fog az ország néphez intézni, melynek elkészítésével Simonyi Ernő, Mócsary Lajos és Csávolszky Lajos tagok bíztattak meg.

Az országházból.

A képviselőház ülése marcz. 5.

A képviselőház mai ülésének napirendjén az elnökválasztás állt: előbb azonban nem érdeklentek incidensnek folytak le, melyek közül kiemeljük a Wenckheim felszólalása folytán keletkezett s a pénzügyminiszter, Simonyi Ernő, Irányi Dániel s Zsédényi beszédekben folytatott rövid vitát a közlekedési teendőkre, illetőleg a kormány állásfoglalására nézve. Szellő válasza e tekintetben minden oldalról a legjobban hatott.
 Szintén jól hatott Péchy miniszter rövid válasza Madarász egy interpellációjára a vasutak magyarságát illetőleg. Az elnökválasztás az előre látható módon folyt le. Conservatív párt és szabadelvi párt egyetértelmű szavazott Ghyczy Kálmánra s a széso közl is csak kevesen László Imrere. Ghyczy az összes szavazatot kapta husz hízjával. A választás eredményének kihirdetése után igen megható jelenet következett.
 Az egész ház fölemelkedett helyéről s e közben minden oldalról jövő, igen zajos élejtések közt vezette be a háznagy Ghyczy Kálmánt, ki szintén türelmetlenül várta e dolog végkifejletét.
 Nagyon természetesen dolog, hogy az elnök e második eljelentését nem tíró parancsa után, egy meglehetősen, a helyzethez megépen semmi esetre sem illó, kétségbeesett dialokotás fejlődött ki azon törvényszolga ki a parancsot végrehajtani szándékozott, és Duval asszony közt. Végre sikerült a keztyűket eltávolítani és a rebelis kezeket szemérgye venni.
 A tanu vallomása valószínűen alapult. Ugyanazon helyen a mint azt Dódd a saját hüvelykujján megmutatá a egy kis kerek fekete folt volt észrevehető, mely úgy tűnt fel, mintha vele született anyajegy, vagy pedig egy erős, maró folyadék által lett volna előidézve.
 A vádló, mielőtt azon kérdést intézte volna az esküdtsekhez, hogy miképen adhat hitelt ily ember tanuvallomásának, leült, mível semmi ellentétes felhívója nem volt. Witham azonban ujabb tanukra hivatkozott, kik a felegyencnek most elmondott állításait még inkább megerősítik.
 Erre két, igen rongyosan öltözött férfi lépett be, kik azt állították, hogy ők voltak azok, kik Dóddal szövetkezve a tolvajlást el akarták követni.

mát, ki diszmagyarban, meghatott, a legkövetlenebb érzést kifejező arccal, lassu léptekkel haladt az elnöki szék felé. Ott első dolga volt kivenni zsebéből s maga elé tenni a házszabályokat. Beszéd, melyet azután remegő hangon tartott, nagy tetszést keltett s magán viselte a helyzet ünneplenségének komoly jellegét.
 Az ülés 12 órakor ért véget.

Külföld.

+ Franciaország. Egy versaillesi telegramm szerint Mart 3-án a délutáni órákban Buffet Dufaurével hosszabb értekezést tartott, melynek eredménye állítólag eléggé kielégítő, a mennyiben kettőjük közt majdnem teljes egyetértés jött létre. Az új miniszterlista minden azonáltal még 3-án este nem volt megállapítva. Az „Independence” közöl ugyan egy listát, de annak hiteltelenségéről nem nyújt garantit. Tájképezős céljából átvesszük mi is. Szerinte: Buffet pénzügy, Dufauré igazságügy, Leon Say belügy, Ricard kereskedelem, Mathieu Bodet közmunika, Wallon vallás- és közoktatásügyi miniszterekké lennének kinevezve. A hadügy, tengerészet és külügyi tisztségek megmaradnak. Cissev, Montaignea és Decazes kezében. — Audiffret-Pasquier herceg azon esetben, ha e lista a Marschal által elfogadtatik, kamara elnökéé választatnék. Más oldalról mind e híreket megczáfalják. Egy második versaillesi telegramm szerint Buffet a kabinet alakítás misszióját, mely neki följajlatott elutasította. Ennek okát bizonyos vélemény különbséget emlegetnek, mi Buffet és Mac-Mahon között legujjabban fölmerült.
 Spanyolország. A török és spanyol kormányok közti egyenlenségek békes megoldás szélén állanak. Károly herceg Madridba küldöttséget indított utának. Az Afionzó kéziratát egy tiszt által visszaküldi. Berlin levelezők állítása szerint Madridban az ottani spanyol kölvetnek Bukarestben történt utazását úgy akarják fölfontelni, mintha az a neki adott rendeletek önkényes áthágásából származott volna.

Debreczen márcz. 6-án.

— A helyzetről. Tiszta Kálmán beszéde, melyet a szabadelvi párt alakuló gyűlésén tartott, összefoglaló hatást gyakorolt a politikai körökben. Az egy animosítás, mely egyik másik részről észlelhető volt még pár nap előtt, ma már teljesen megszűnt, s az egyesülés nemcsak külsőleg, hanem bensőleg is napról-napra, óráról-órára nagyobb elemeneteleket tett. — Egyik legfontosabb eseménye az elhunyt pár napnak a Lónyay párt feloszlása. Ezen párt ugyanis márczius 4-én értekezletet tartott, s ott gróf Lónyay Menyhért előadta, hogy a jelen kormány programjának pénzügyi részéről illetőleg a teendők sorrendjére nézve ellenkező nézete van ugyan, s ezt ki is fogja fejteni a képt. házban; a külön párt-alkitást azonban, mert soha sem volt barátja a személyi pártoknak, nem javasolhatja. Ö egyik pártköz sem fog csatlakozni, a Sennyey-féle oppositívó harminez éves politikai múltja választja el. A jelen voltak helyeselték gr. Lónyay felszólalását, s kijelenték, hogy külön pártot nem alakítanak. — A Lónyay pártnak nagyobb része, 10—12 kivételével, kik a conservatív pártköz csatlakoztak, a szabadelvi pártba lép be. — Ezekből látszik, hogy a szabadelvi párt sokkal inpozansabb lesz, mint azt az átalakítás első napjaiba csak remélni is lehetett, s e tömörítés a viszonyok további sikeres fejlődésének biztosítékul szolgálhat.

Midőn e sorokat írjuk, már majdnem minden volt miniszter elbucszott hivatalától, s hivatalnokaitól, s az újak is fogadták a hivatali személyzet tisztelgését.

Az új belügyminiszternek Tiszta Kálmán márczius 4-én 11 óra után mutatta meg magát a belügyminiszterium tisztviselői kara. A mint a miniszter megérkezett, először Szalay miniszteri tanácsost mutattatta meg magának; azután megjelent az egybegyűlték körében, kik ott „élejn”-nel fogadták. Szalay minisztertanácsos a következőképp üdvözölte az új belügyminisztert:
 Nagyméltóságú miniszter ur! Ez ünneplés perczben, midőn Excellenciát a belügyminiszterium vezetését és azzal a hazai közgaz-

gátás kormányát átveszi, a belügyminiszterium személyzete tisztellettelen és szíve mélyéből üdvözli Excellenciát; egyszersmind igéri, hogy a kik hivata lesznek Excellenciát fadaralmában részt venni s közreműködni azon nagy feladat megoldásában, mely Excellenciát vállaira meheredik, el fognak követni mindent örömmel és egész odaadással, mi erőikről telik, hogy kötelességük lelkiismeretes teljesítése által Excellenciát várakozásának megfelelően és megelégedését kiérdemeljék.

Kívánjuk Excellenciának Istenóltó egészségét, kitartó erőt nehez munkájához, és tiszta szívből ohajtjuk, hogy Excellenciát miniszteri működését a trón és haza javára teljes siker koronázza. Kérjük Excellenciát, vegye szívesen tisztellettelen üdvözlésünket, hódolatunkat, és fogadja kegyeibe a belügyminiszterium munkáit. Isten éltesse Excellenciát! (Élejték élejtés.)
 E beszédre Tiszta Kálmán a következőleg válaszolt:
 Nagy köszönettel fogadom üdvözlésüket s reményemet az iránt, hogy a hazának, trónnak hasznos szolgálatakat tehetnek, működésben egy nagy részben arra is feletemek, hogy mindnyájuknak buzgó közreműködésére számíthatok. — Legyenek meggyőződve, hogy a mig szorgalmas, kitartó, erveideten munkásságot fogok követelni, addig kellemes fogom méltányolni azokat, a kik közügyeinket ily módon szolgálják, a kik teendőknek. Ohajtom különben, hogy köztök minden fesszeges nékül könyv, bizalmunk minden fesszeges nékül közösen folyamában, mas érintkezés legyen miközösben folyamában. — (Élejtés.) Ezt kérem mindnyájuktól. Addig is, mig egyenként mindnyájuktól egyes osztályokban megismerkedni szerezem, lesz isten tartsa meg mindnyájukat. Ismételve kérem támogatásukat és közreműködésüket. (Élejtés.)
 Tiszteletem meg Tiszta Kálmán belügyminiszternél a Budapestben időző főispánok, s a közértesítési tanács s a fővárosi előjáróság. — Báró Simonyi Lajos a hivatalnokai kar bemutatásánál beszéde végén a következőket mondotta: Ambar nem hiszi, hogy itt bármikor is történhetik valami, a minék a nyilvánosság fénylo világát kerülnie kellene, mégis figyelembe ajánlja a hivatali titok legszigorúbb megőrzését, nevezetesen szerződéseket illető tárgyalásoknál, nem az indiscretio igen könnyen nemcsak a miniszteriumot, hanem az ország érdekeit is compromittálhatja. Kéri, hogy nyugalommal, kedvvel és jóakarattal fogjanak a munkához.

Tiszta Kálmán belügyminiszter beszéde a szabadelvi párt alakuló gyűlésén marcz. 3.
 Nem fogok arról, ugymond, hosszasan beszélni, minő indokok idézték el azon körülményt, hogy a t. értekezlet előtt jelen minőségemben van szerencsém szólni. Kifejezetten az iránti nézetemet nyitvan az ország színe előtt, az azon meggyőződésemet, hogy hazánk elutasíthatatlan érdeke kívánja, hogy ne vitatkozzunk azok felett, melyek ma meg nem oldhatók, de fogunk kezét osztintén és otogondolat nélkül azok megoldására, melyek megoldhatók s melyek megoldását a magyar állam felvirágzása függ. (Élejtés.) Ezen nézetem hozott jelen helyzetembe, és hozott pedig azért, mert képviselő társaim közül is sokan osztottak e nézetemben. (Élejtés.)

Pénzügyi tekintetben, mint a miniszterelnök ur a kormány programjában előmondá és Szellő Kálmán t. barátom is előadta, a kormány szándéka megenni mindent az államháztartás egyensúlyának helyreállítására, és ha ezen minden előleges igyekezet nem elég, a hazafiaságra vetett bizalommal kell hivatkozni a haza polgárainak áldozatkészségére. Mert lehet azazoktól megkímélni töreködni, de nem lehet vezetnie dönteni akarni. (Helyeslés.)
 Kötéllességemnek tartotam másodsor nyilváníto, hogy azon kérdésekre nézve, melyek bennünket hosszú éveken át elválasztottak, azon állásponton állok ma is, melyet febr. 3-iki beszédemben kifejtettem. Mint miniszter pedig tudok két dolgot, ez fogja magamviselőtel szabályozni, ez fog irányadóul szolgálni azon esetben, ha nemcsak a párt, hanem a ház előtt is nyilatkoznom kellene.
 E kettő az: hogy én tudom, hogy a li egy kormány tagja, annak joga és kötelessége tanácsot adni, eloterjesztést tenni mindenc nézve, a mit az ország és trón érdekében jónak lát, akkor midőn annak czélszerűségét

Végre pedig az 555-ik számú rendőrszolgával ismételtették mindazt, mit ez eseményre vonatkozólag tudott.
 Ez azt mondá, hogy hallotta ugyan Arden asszony fenyegető szavait, de azok után látta, mint ment az haza s hogy tért be lakába.
 „Ha — ugymond — visszatért volna, okvetlen látnom kellett volna; de ez nem volt ugy.”
 Duval asszony védoje felszólítottat, ha vajon képes-e tanukat olovezetni, kik bebizonyítanak, hogy védcenzója azon időtájban, a midőn a gyilkosság elkövetettét, hol volt? — De erre az asszonyság ügyvédje képes nem volt, mire Witham ur állott fel, hogy védcenzójét illető mentő körülményeket összegezze.
 Beszéde rövid, de velos volt. Pontról pontra czafolt meg minden felhozott vádat, s a midon beszédét bevégezte, az auditorium kitélekedett, vajon az esküdték vissza fognak-e vonulni, hogy Arden asszonyt felmentesk? — Az elmondott védcenzút után az egész felelgesnek tűnt fel.
 (Folyt. köv.)

